

Handläggare:
Jacky Cohen

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 2012-11-22

Förslag till skolplan för Stockholms stad

Remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissvaret godkänns och överlämnas till Kommunstyrelsen.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Mats Claesson
avdelningschef

Sammanfattning

Skollagstiftning och läroplaner använder inte begreppet *skolplan*. Det finns ett generellt krav att varje huvudman systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla sin verksamhet. Stockholms stad har för sin egen planering använt begreppet skolplan och i Kommunfullmäktiges (KF) budget för 2012 finns ett uppdrag att revidera stadens nuvarande skolplan. Utbildningsförvaltningen (UtbF) har därför utarbetat bifogade förslag som Kommunstyrelsen (KS) remitterat till bl a samtliga stadsdelsnämnder (SDN).

Stadsdelsförvaltningen (SDF) lyfter i remissvaret fram att för en väl fungerande grundskola är det helt avgörande med ett bra samarbete med både förskolan och med socialtjänsten. Detta borde tydligare framgå av förslaget till skolplan.

SDF understryker också vikten av att nya grundskolor alltid planeras så att lokalerna kan ställas om mellan förskola och grundskola efter befolkningsförändringar, för en effektivare lokalanvändning. ”På köpet” får man pedagogiska fördelar genom att samarbetet förskola-skola underlättas.

Eftersom många skollokaler står oanvända kvällar och helger bör nya skolor också planeras så att de lättare kan användas under icke skoltid för t ex kulturskola, ungdomscafé, föreningsverksamhet etc. Ett skolbibliotek kan under icke skoltid fungera som en biblioteksfilial för allmänheten, skolhälsovårdslokaler kan under icke skoltid användas för MVC/BVC osv.

Bakgrund

Skollagstiftning och läroplaner använder inte begreppet *skolplan*. Det finns ett ge-

nerellt krav i 4 kap 3 § Skollagen att varje huvudman inom skolväsendet systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla sin verksamhet. Stockholms stad har för sin egen planering använt begreppet skolplan och i KF:s budget för 2012 finns ett uppdrag att revidera stadens nuvarande skolplan.

UtbF har därför utarbetat bifogade förslag som behandlades av Utbildningsnämnden (UtbN) den 27 september. Nämnden lämnade ärendet utan ställningstagande. KS har remitterat förslaget till bl a samtliga SDN. Remissvaren ska vara KS tillhanda senast den 21 december.

Ärendets beredning

Remissvaret har beretts inom Stadsdelsförvaltningens (SDF) Barn- och Ungdoms-avdelning. Facken har fått ta del av ärendet.

Förvaltningens synpunkter

Förskolans roll

Nästan alla barn går i förskola, inte sällan i fem år innan de börjar grundskolan. Förskolan har högt anseende hos allmänheten (får alltid topplacering i Svenskt Kvalitetsindex medan övriga skolväsendet hamnar någonstans i mitten). Samarbetet förskola-grundskola är ett utvecklings- och förbättringsområde som behandlas kortfattat i förslaget till skolplan:

”Angående barnens övergång från förskolan till grundskolan kan det finnas anledning till kompletteringar och förtydliganden i kommande förskoleplan.”

Förvaltningen menar att samarbetet förskola-skola hör hemma i *både* förskoleplan och skolplan. Talesättet ”det behövs två för att dansa tango” gäller i högsta grad detta samarbete. Det understryks av olika formuleringar i KF:s budget för 2013 t ex: ”Samverkan mellan förskola och skola ska omfatta både det enskilda barnets övergång och verksamheternas innehåll” och vidare att ”övergången från förskola till skola ska innefatta dokumentation av vad förskolan har arbetat med, barnets behov och lärande” samt att ”skolan har en viktig uppgift att ta tillvara den kunskap som förs över”.

Inledningen av förslaget till skolplan saknar egentligen referens till skollagens inledande definition av undervisning:

”undervisning: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller *förskollärare* syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden” (vår kursivering)

Detta är en tydlig formulering i skollagen som betonar barnets och elevens aktiva handling i inhämtande av kunskaper och värden. Formuleringen återknyter till den syn på kunskapsinhämtning och undervisning som sedan länge funnits i läroplanerna. Den kan inte förknippas endast med en viss form av undervisningsmetod, t ex förmedling av faktakunskaper utan är bredare och utgår från människors aktivitet och strävan att lära sig.

Skollagen refererar till att eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ. Därmed underförstått och givet att det krävs av skolan tydligt fokus på kunskap för att lyckas. Detta förstärks av den moderna synen på lärande som en process där samspelet mellan elev-elev och elev-lärare är avgörande. Att söka kunskap och kritiskt granska och att samspele med andra handlar om att växa och utveckla en mångfald av färdigheter.

Det innebär vidare varierande arbetssätt som kan ha inslag av både förmedlande och undersökande undervisningsmetodik. Definitionen av undervisning är dessutom relevant för alla skolformer i synnerhet förskolan som utgör det första steget i utbildningssystemet.

Det är följaktligen av särskild betydelse att referera till skollagens definition av undervisning inte minst då skolformerna ska samverka vid övergången förskola-skola.

Det refereras i förslaget att förskolan och grundskolan har tillsammans med föräldrarna ett gemensamt ansvar för barns fostran, utveckling och det livslånga lärandet. Vidare sägs att detta förutsätter fungerande rutiner för övergången och en gemensam barn- och kunskapssyn.

I förslaget står endast att "Förskolans dokumentation om barnet överlämnas till föräldern". Förvaltningen ser här ett behov av förtydligande och kompletterande formuleringar som knyter an till andra styrdokument för utbildningsväsendet.

Samverkan mellan förskola och skola handlar om ett möte mellan två olika traditioner och kulturer. Förvaltningen delar förslagets uppfattning om en gemensam syn på barnet, på kunskap och på lärande. Alla intentioner och riktlinjer kring samverkan och samarbete ska verka för kontinuitet och samsyn i det livslånga lärandet. Målsättningen måste vara att på sikt leda till att en sammanhållen och gemensam syn på barn/elever/ungdomar, kunskaper och lärande präglar lärarens praktik med start i förskolan.

Den korta anvisningen i förslaget till skolplan om att dokumentationen om barnet överlämnas till föräldern möter inte upp ambitionen i texten för övrigt gällande denna fråga.

Det är angeläget att förslaget kompletteras på denna punkt om den verkliga ambitionen är en gemensam syn på uppdragets intentioner och en gemensam syn på barnet, på kunskap och på lärande som i själva verket tillämpas i praktiken och inte enbart är synlig i texter.

Samarbete med socialtjänsten

Förvaltningen vill också understryka vikten av organiserat och engagerat samarbete mellan skolan och socialtjänsten, inte endast när det uppstår allvarliga problem i form av skolok och annat, utan även i förebyggande syfte.

Varje skola bör ha ett levande samarbete med fältassistenter, socialsekreterare och närpolis och bör aktivt stödja föräldravandrare. Det är viktigt att även skolorna engagerar sig i och känner ansvar för projekt som FUSSION (Frisk Ung Smart Snygg Och Nykter) där man träffar högstadielklasser och deras föräldrar, ÖPP (Örebro Preventionsprogram) där föräldrar kommer överens om gemensamma förhållningsregler gentemot sina tonåringar, DISA för stöd till tonårsflickor, KOMET och ABC för stöd i föräldrarollen.

Skolutbyggnad

Stadens befintliga skollokaler ser ut som de gör men när det gäller nya skolor har man möjlighet att utforma dem på ett sätt som är mer effektivt ur pedagogisk och lokalmässig synvinkel.

- Idag bör en ny grundskola aldrig planeras utan att man också tänker in förskola i lokalerna. Lokalerna bör utformas så att de kan ställas om mellan förskola och grundskola efter befolkningsförändringarna och därmed ge en effektivare lokalanvändning. ”På köpet” får man pedagogiska fördelar genom att samarbetet förskola-skola underlättas.

- Många skollokaler står i stor utsträckning oanvända kvällar och helger. Nya skolor bör därför planeras så att de lättare kan användas under icke skoltid för t ex kulturskola, ungdomscafé, föreningsverksamhet etc. Ett skolbibliotek kan under icke skoltid fungera som en biblioteksfilial för allmänheten, skolhälsovårdslokaler kan under icke skoltid användas för MVC/BVC osv osv. Det här fordrar att man tänker till innan man planerar en ny skola så att den lokalmässigt får en lämplig utformning när det gäller entréer, låsmöjligheter, avgränsningar av lokaler osv.
